

KÄNSELSPRÖTET

Finlands Dövblinda rf.

Juni-Juli 6-7/1997

**Invigningsfest
i Tammerfors**

**Årets
Skulptur 1997
Goro Shintamis
*Liitto***

**En dövblind
och en arbetare
som arbets-
kompanjoner**

Päivi Suontakanen och Kirsti Tamminen

Innehåll:

Tongåvoinsamlingen gav 18 000 mk.....	2
Ledaren: Bra planerat är halvt vunnet.....	3
Kirsti Tamminen Verksamhetscentret i Tammerfors invigdes.....	4
Ett rymligt hus med utrymme och ljus.....	6
Årets Skulptur 1997.....	8
Kvinnornas välfärd är hela samhällets välfärd.....	10
En dövblind och en arbetare som arbetskompanjoner.....	12
Nära naturen och den egna själen.....	14
De är borta: Elsa Lindström och Risto Ruusunen.....	15
Seglaren möter naturen i all dess kraft.....	16
Föreningarna kan producera och sysselsätta.....	18
Marjaana Sjöholm sköter om penninghushållningen.....	19
Tammerfors – ett intressant rese-mål.....	20
Bin och honung.....	22
Katten hämtade lycka till huset.....	25
Min mormors midsommarfest.....	26

Tongåvoinsamlingen införde 18 000 mark

Tongåvoinsamlingen Må nätverket föra meddelandet spelade till förmån för dövblinda i mars och april på Rundradion. Insamlingen införde ca. 18 300 mk. Denna summa används i sin helhet för att inrätta Dövblindas nya verksamhetscenters studie- och rehabiliteringsutrymmen.

Mest pengar kom det genom de gåvor som förmedlades via banken. Ungefär 160 bankinförelser förekom, berättar Kirsti Salminen från Finland Röda Kors.

Informationen om insamlingen spreds effektivt. Tusentals hälsningar, gratulationer och utmaningar från finländare lästes i Rundradions program Tongåvan 22 000 under själva kampanjen och ännu därefter.

Finlands Röda Kors var arrangör av insamlingen. Många har undrat varför FRK, och inte t.ex. Rundradion, som sände programmet.

FRK är en officiell insamlingsorganisation, som har tillåtelse till att samla in pengar. Rundradion har inte ett sådant lov.

Bra planerat är halvt vunnet

Var det för ett drygt år sedan, som vi började på allvar med utvidgnin- gen av verksamhetscentret? Jo, för ett år sedan sprängdes de första stenarna bort. Före juni månad hade vi haft en kort och intensiv planeringsperiod. Många, särskilt männen, blev bekanta under året. Var och en av dem representerade yrkeskunskap, skicklighet och efa- renhet inom sitt eget område. Vår uppgift som entrepenör, var att för- medla användarens erfarenhet och synvinkel.

Åt männen ordnades många tillfäl- len. var det berättades, vad en för- sämrad hörsel och syn i praktiken innebär, vad som skall beaktas vid planeringen av utrymmen och vid byggandet av dem. Vid många tillfällen var dövblinda själva med och berättade om sina erfarenhe- ter.

Som i all mänsklig verksamhet så har växelverkan en viktig uppgift. Genom att dela och uppleva till- sammans lär man sig, om sinnet är öppet. Planerarna och byggarna upptäckte saker om dövblindhet, som säkert lever och förverkligas också i deras kommande uppdrag.

För min egen del, lärde jag mig, att byggandet är en effektiv och snabb process, som grundar sig på en bra planering. Arkitekten är planerin- gens mästare. Han behöver som stöd specialplanerare. När planer- na är gjorda och godkända, börjar hjulen rulla.

Byggmästaren står för själva byg- gandet tillsammans med sina yr- kesskickliga byggnadsarbetare. Det krävs ett gemensamt upplagt mål, planer som stöder det och en sa- marbetsvillig skara av förverkligare och sakerna börjar ske av sig själ- va.

Ni alla, bästa läsare och kunder, har en möjlighet till en personlig efa- renhet av huset genom att utnyttja husets tjänster i form av kurser, semestrar eller boendetjänster eller så kan ni annars bara besöka hu- set och bekanta er med det. Jag hoppas att ni tar huset till er!

Kirsti Tamminen

Chef för Tammerfors verksamhets- center

Verksamhetscentret invigdes

Anu-Liisa Rönkä

– Idag är det en festdag för oss. En dröm som vi har haft i årtal har gått i uppfyllelse. Vi har fått ett verksamhetscenter, som har planerats enligt dövblindas behov.

Ordförande **Raimo Korpela** hälsade med dess ord festpubliken, som hade samlats för att fira invigningen av Dövblindas verksamhetscenters tilläggsbyggnad i Tammerfors den 18 juni.

Invigningen föregick i bästa sommarväder. Den nya byggnaden sken i solen, inne var vackert och ljust. Med på festen vaar förutom verksamhetscentrets invånare och arbetstagare, några andra företrädare för föreningen, samarbetspartners, byggnadens huvudentreprenör, arkitekten samt företrädare för FPA och PAF.

I början av festprogrammet hörde vi finsk poesi, som upplästes av konstnärsprofessor **Veikko Sinisalo**. Arvo Turtiainens dikt *Det vackraste* berörde med sitt budskap. Den börjar såhär:

Den vackraste dikten föds
när en människa är nära en annan
när ömheten är enkel och gränslös
utan frågor
flödar den från den ena till den andra.

Efter dikterna spelade musikspecialisten **Russ Palmer** sina egna tonsättningar, bl.a. stycket *Mystisk kvinna*. Det berättar om en döv flicka som ville bli dansös.

– Flickan är förtvivlad, för att ingen tror på hennes förmåga. Hon börjar dansa och hon dansar som om hon skulle skrika ut åt världen: ser ni inte att jag kan. Hon tror hon är ensam, men någon är ändå på plats, någon som ser, berättar Russ.

Rätt till jämlikhet

Invigningstalet hölls av chefen för FPA, **Matti Puhakka**. Han berättade att han vaknat föregående natt mitt i en dröm.

– Jag öppnade dörren till balkongen, jag hörde fåglarnas sång och jag kände sommarnatten med all dess rikliga doft. Då kom jag att tänka på denna fest. Jag tänkte på hur

viktigt det är för människan att kunna använda alla sina sinnen – höra, se och känna.

– Vi sk. friska människor tar ofta våra sinnen för självklara. Vi glömer att det bland oss finns de, som inte har denn gåva.

Matti Puhakka tackade Finlands Dövblinda rf. för det arbete, som de har gjort för att få andra människor och beslutsfattare att förstå dövblindas behov och rätt till ett jämlikt liv med andra.

– En samhällelig förändring är endast möjlig, när beslutsfattarna inser nödvändigheten av en förändring, konstaterade Puhakka.

Han önskade verksamhetscentret lycka och framgång. Han trodde att huset kommer att uppfylla sin uppgift som centrum för utbildning, rehabilitering och social samvaro.

Ett ljus för med sig frid

Prästen **Lauri Aaltonen** välsignade Dövblindas verksamhetscenter, Han tände ett ljus, som representerar ljus och värme.

– På samma sätt som julljusen, står också midsommarens ljus emot mörker och kyla. Som representanter för godheten och friden, tar de bort rädslan och ondskan. Istället kommer respekten och tilliten.

I sin bön bad Lauri Aaltonen om välsignelse för Dövblindas verk-

samhetscenter, dess invånare och dess arbetstagare.

Konstnären **Tapani Perttu** fick festpubliken att både skratta och gråta av beröring. Perttu fick även publiken att sjunga, dock försiktigt i sången Örnens flyger utan vingar (Kotkan poikii ilman siipii). Tills lut hörde vi den berörande Vännens sång (Ystävän laulu).

Tack till Kirsti Tamminen

Samarbetsparterna till verksamhetscentret framförde vid slutet av festen sina hälsningar och lyckönskningar.

– Efter att ha snabbt bekantat mig med huset, är jag säker på att de dövblindas informationsbehov kommer att bättre kunna beaktas. Förhoppningsvis kan vi även i framtiden samarbeta för att lösa informationsproblem, sade ADB-planeraren **Heikki Ekola** från NKL.

Föreningen tackade huvudsponsorn PAF, arkitekten **Erik Stenvall**, huvudentreprenören Hartela Ab samt underentreprenörerna. Varma tack fick även verksamhetscentrets chef **Kirsti Tamminen**, som i praktiken har skött om förverkligandet av planerna – det att man inte ger efter på målsättningarna och att man inte ger upp när man möts av svårigheter.

I den rymliga byggnaden finns ljus och rum

Anu-Liisa Rönkä

Huvudingången till den nya byggnaden är på Ingenjörsgatans sida. När man kommer in genom dörren, är en informationspunkt genast till höger. Framför sig har man ett rymligt rum. Till vänster går en lång och bred gång. Det är ljust men ljuset är indirekt så det bländar inte.

I ändan av huset finns ett övningshem. Här finns också ett konditionsrum, med många apparater som säkert tar fram svetten och höjer konditionen.

Bredvid konditionsrummet finns rytm- och avslappningsrummet, som har ett sk. gungande golv. Golvet är byggt på ett sådant sätt, att det förmedlar musikens rytmer. I rummet kan man alltså höra på musik genom golvet.

Undervisningsrum

När man från ingångsaulan går längs gången till vänster, hittar man på gångens högra sida punktskrift- och ADB-rummen. Och när man ännu fortsätter några steg, kommer

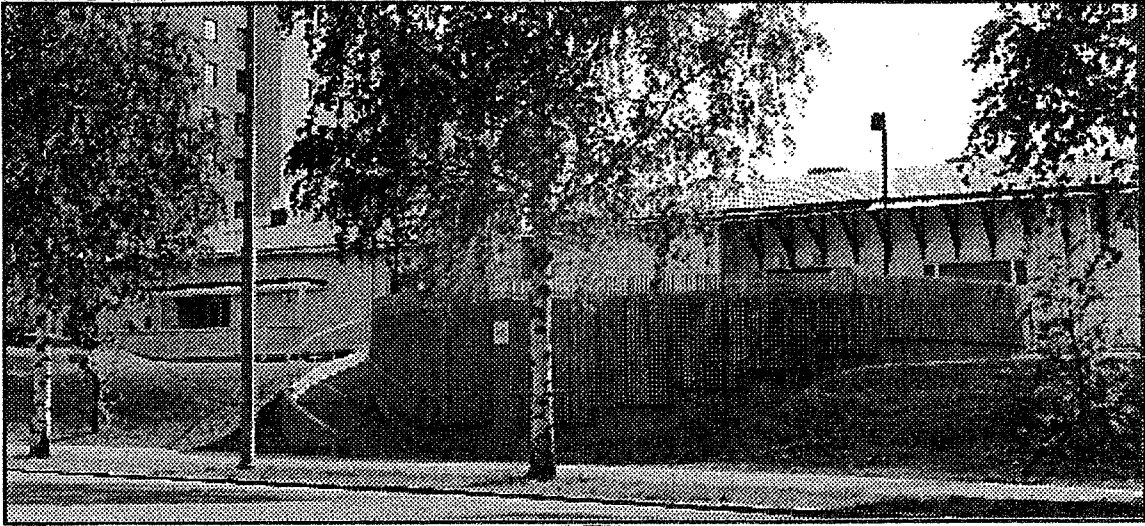
man till matsalen, som öppnar sig till vänster. En grupp med grönväxter skiljer matsalen från gången. Gångens tegelgolv övergår i matsalen till parkett.

I matsalen finns mindre och större träbord och vackra ljusgröna stolar. I hörnet finns en blårod grupp med gungstolar. I samband med matsalen finns det ännu ett mötesrum, där det hålls möten och andra sammankomster. På andra sidan av matsalen finns köket.

Material

Efter matsalen kommer man till ett hörn, d.v.s. gången vänder till höger. Vid gången förekommer detaljer som gör det lättare att röra sig. Vid golvet finns en list, som ger ett annat ljud än golvet vid beröring av kälpan. Den stora tegeln blir mindre vid dörrarna.

Gångens ena vägg är av trä, den andra av målad tapet. På väggarna finns en stång av trä. På stängernas insida finns snitt som visar riktningen. Längs gången, på gångens båda sidor finns många rum:

informationsförmedlings-, kommunikations- och inbandnings-, socialarbetarrummet, verksamhetscentrets byrå samt chefen **Kirsti Tamminens** rum. Vid ändan av gången är en läsesal, där det finns datorer för att läsa tidningar och elektronisk post. Förutom de vanliga skärmarna finns det punktskärm och ett förstoringsprogram. I läsesalen finns också diskussionshjälpmedel.

Anu bekantar sig med Internet

Anu Mikkola bor granne till den nya byggnaden. Hon tror att den nya byggnaden erbjuder både åt invånarna och andra dövblinda goda möjligheter. Själv kommer hon att bekanta sig med Internet i ADB-klassen. Internet är ju det poulära, världsomspännande datanätverket. När jag har provat på Internet där, kommer jag att överväga om jag skall skaffa det till min egen dator, säger Anu. Anu deltog , som även

de andra invånarna, i planeringen av byggnaden, med att ge vinkor om vilka detaljer som borde beaktas för att uppfylla de dövblindas behov. Anu är nöjd med många lösningar.

– Man känner de olika materialen med käppen. Stängerna vid gången är en bra idé. Och det att det vid dörrarna står med punkter vad det är för ett rum. Det är lättare att röra sig, när gången är bred och det inte förekommer några trappor. Men tegelgolvet är dåligt för mig, då jag också har en rörelseksada. Ibland håller jag på att snubbla på tegelkanterna, berättar Anu.

Tammerfors verksamhetscentrum finns lediga rumm, en enrummare och en trerummare, som blir ledig i juli. De förnyade arbets- och rehabiliteringsutrymmena står tillhanda. Tilläggsuppgifter får du från numret 03-3800 500 eller texttelefon 03-3800 501.

Årets skulptur 1997

Här lyser kärleken

Raili Karisaari

– Här är ett förälskat par. Denna är bra.

Så kommenterade en invånare sitt val av Årets miniatyrskulptur.

Finlands Dövblinda rf:s och Finlands Skulptörsförbunds i samarbete ordnade berörande konst-utställning och Årets Skulptur 1997-tävling hölls nu för nionde gången. Utställningen var under två veckor framme på verksamhetscentret i Tammerfors, där man samtidigt firade invigningen av de nya utrymmena.. Verksamhetscentrets nya, rymliga utrymmen gav en vacker och värdig ram åt utställningen.

Till Årets miniatyrskulptur valdes skulptören **Goro Shintamis** terracottaskulptur **Förbundet**. I tävlingen utdelades enligt tradition två hedersomnämningar. Det ena fick skulptören **Seija Rustholkarhu** för sin bronsskulptur med katt-tema, **Ensam – jag funderar**. Det andra hedersomnämningen fick **Anni Rapinoja** för sin skulptur **Kottvag-**

ga för små. Anni är hemma från Hailuoto.

I tävlingen deltog i år tio verk av åtta olika skulptörer.

Vädjar till känslorna

Den i Japan födda Goro Shintamis terracottaskulptur verkade bekant, för att för några år sedan valdes Shintamis Moder-barn-skulptur till årets skulptur.

Namnet på detta års verk var **Förbundet** (Liitto). Shintami har där avbildat sammansmältningen av en man och en kvinna. Skulpturen har överkropparna av en kvinna och en man, med mannens händer stramt runt kvinnan. Men när man granskar skulpturen mera noggrant, märker man, att mannen och kvinnan har bara en nedre kropp.

Goro Shintami har bott i Finland i över 12 år. Hans stadigvarande boplatz är Mynämäki. Han arbetar med att undervisa i plastisk komponering i Västra-Finlands handarbets- och konstindustriinstitut. Vid sidan om sitt arbete som lärare, gör han skulpturer och målar.

Shintami har gjort människoskulpturer ända sedan år 1994. Människotemat är nära och bekant. Han använder oftast röd lera i sina skulpturer, för att det är ett billigt material.

Två hedersomnämningar

Skulptören Seija Rustholkarhu från Vichtis har varit med tidigare i tävlingen. Hennes favorittema är katter. Också de dövblinda har fäst sig vid Rustholkarhus kattsulpturer; hon har fått hedersomnämningen tidigare, åren 1989 och 1994. Detta års tävlingsbidrag **Ensam – jag funderar** (Yksissä tuumin) är en skulptur i brons, som är gjord år 1990.

Hailuotobon Anni Rapinojas verk **Kottvaggan för små** (Käpykehto pienille) var tävlingens mest personliga arbete. Den är ett bolliskt verk som är gjord av tallkottar och den väckte intresse och många stannade vid den en lång stund. Kottarnas form och doft var beundrande.

Hos Vieno Hyttinen väckte verket tankar om friska och handikappade barn.

Allehanda teman

Skulptören **Väinö Lähti** är känd för dövblinda genom sina tidigare tävlingsbidrag. Lähti använder rostfritt stål i de flesta av sina verk. Dett års

verk hette **Stensopp – Champinjon** (Tatti–Herkkusieni).

Timo Suvantos svarta skulptur i granit, **Drömmen** (Uni), intresserade många. Skulpturens yta var behaglig att röra.

– En sådan skulptur kunde man ha där hemma; det skulle vara trevligt att röra vid den när man går förbi.

Anu Matilainen är en skulptör från Helsingfors. Hennes skulptur i trä, **Blå syster** (Sisar sininen), var en av tävlingens mest uppskattade, men samtidigt mest omstridda skulpturer. Verkets former intresserade, men den grova ytan av trä var inte behaglig att vidröra.

Tävlingens mest färggranna arbete var tammerforsbon, **Hannu Riikonens** skulptur **Prinsen och elden** (Prinssi ja tuli). Grundmaterialet för skulpturen var trä. Riikonens färggranna verk har även varit med tidigare år.

Paula Nurminen, som bor i Länkipohja, deltog i tävlingen med hela tre skulpturer i kalk. Verket **I par** (Kaksin) fick många att tänka på människokroppens olika delar. Någon kände igen njurarna, någon annan kvinnobröst, en tredje kom att tänka på en barnstjärt. De två andra skulpturerna hette **Vila** (Lepo) och **Öppnande** (Avautuva).

Kvinnornas välfärd är hela samhällets välfärd

Raili Karisaari

År 1994 for en internationell grupp på åtta personer från hälsovårdsområdet till Zambia. De hade framför sig ett utvecklingsprojekt i en hälsovårdsutbildningsanstalt i Lusaka i Zambia. Till gruppen hörde två finländare, varav en var **Pirjo Lawson** från Jakobstad.

– Jag har alltid varit intresserad av Afrika, dess kultur och människor, berättar Pirjo.

– Afrikanerna är sociala och utåt-riktade. Jag trivs med dem. Pirjo är gift med en västafrikan och de har två barn. Hon har flera gånger varit i Afrika, men konstaterar, att man måste alltid emellanåt komma hem, eftersom kulturen där är så annorlunda.

Till FN:s Zambia-projekt söktes personer, som har utbildning i hälsovård och som har erfarenhet från branschen. Pirjo stannade i Zambia i två år.

– Arbetet var tungt och svårt men utmanande, säger Pirjo.

Man försöker utveckla hälsovården i Zambia. För utvecklandet svarar en centralorganisation som lyder under hälsoministeriet. Största delen av sjukhusen fungerar som självständiga enheter, vars ekonomi baserar sig på patientavgifter och statliga medel. Det har grundats flera hälsovårdstationer i landet också.

Pirjo berättar, att för tillfället är det en skriande brist på läkemedel och sjukhusanläggningar i sjukhusen i Zambia. En del av anläggningarna är föråldrad. Finland har varit intresserad av att hjälpa u-länderna och vi för en del gamla sjukhusanläggningar till sjukhus i u-länder. Problemet är att det är väldigt dyrt att transportera dem till u-länderna. Det är även dyrt att sköta anläggningarna, eftersom det är svårt att få tilläggsdelar till de gamla anläggningarna.

Livet för en zambier är hårt

Cirka 70% av zambierna lever under fattigdomsnivån. Maten är dyr, eftersom den importeras från utlan-

Pirjo Lawson

det. För närvarande sker drt stora förändringar i landet. Statsförvaltningen förnyas och många av statens företag privatiseras. Till exempel koppargruvor, som är landets viktigaste produktionskälla, säljs åt utländska ägare.

Idag är Zambia ett lugnt land, där är inte inbördeskrig eller politisk kris.

Handikapparbetet i sin linda

I Zambia börjar barnen i skola som sju åringar, som i Finland. Ca. 80% av barnen börjar skolan, men av 14-åringarna är endast 60% kvar i skolan. Flickorna faller av redan som 10-åringar. Om det finns problem i familjen, läggs ansvaret för hemarbetet på flickorna. På universitetsnivå är majoriteten av studenterna pojkar.

Hälsoproblem är så gott som de samma i alla Afrikas länder; malaria, tuberkulos och AIDS är de värsta sjukdomarna. Handikapparbetet är ännu i sin linda i Zambia. För tillfället finns det några yrkesskolor för döva och handikappade. Det föds myckert handikappade barn i Zambia, men många av dem dör under sina första levnadsår.

Kvinnans ställning

Kvinnorna i Zambia är i en sämre ställning än t.ex kvinnor i väst-afrikanska länder. De behöver mera stöd för att klara uppehållet och självständigheten. Kvinnorna är flitiga och vana vid hårt arbete. Trots det är mannen familjens överhuvud och kvinnorna är anpassade till det. Det finns få högtutbildade kvinnor. I Zambia och Zimbabwe råder ännu en tradition, att om mannen dör, kommer hans släktingar och tar bostaden och den övriga egendomen av änkan och barnen.

För att hjälpa zambierna finns det mycket att göra, konstaterar Pirjo. – Att förbättra kvinnans ställning är det viktigaste. Men idéerna måste komma från dem själva. Och de har nog idéer, försäkrar Pirjo. – Om kvinnans ställning förbättras, så höjer det hela samhällets levnadsnivå.

En dövblind och en arbetare som arbetskompanjoner

Seija Troyano och Anni Lausvaara

Arbetspar betyder ett jämlikt teamarbete mellan den dövblinda och arbetaren. Dess idé är att förena den dövblindas erfarenhet och arbetarens yrkesmässiga färdighet. Enligt vår erfarenhet för arbetsparmodellen rikligt med energi, arbetsglädje, erfarenhet till arbetandet samt för teorin och praktiken närmare varann.

Arbetsparmodellen startades för drygt ett år sedan. Seija hade som dövblind lust att informera och berätta om dövblindheten. Anni hade som arbetare intresse att erbjuda skoleleverna konstruktiv information om hörsel- och synskadan. Vi började informationsarbetet i sådana specialskolor för hörselskadade, var åtminstone en elev också hade Ushers syndrom.

I början av informationstillfället presenterade vi oss för eleverna och berättade om våra roller. Efter det berättade Seija om sin hörsel- och synskada, sina erfarenheter från skoltiden, om kommunikation och betydelsen av den fysiska omgivningen. Det är främst Seija som

svarar på elevernas frågor. Anni kompletterar svaren för sin del. Tillsammans gör vi ett framförande, var eleverna själva kan uppleva, hur världen ser ut med synfältet begränsat.

Kunskap i levande form

När en dövblind berättar sin egen livshistoria med alla dess svårigheter och vinster, är kunskapen klädd i en levande och intressant form. Sakerna är trovärdiga, och problemen och deras lösningsmodellere försäkrar lyssnaren, eftersom de baserar sig på verkliga händelser. En hörande och seende arbetare kan omöjligen skaffa sig erfarenhet på känslonivå, om hur det känns att vara dövblind.

Eleverna tycker det är intressant att höra, vilka saker som t.ex motiverade, intresserade och hjälpte under skoltiden – och vilka som var nedstämmande och försvårade skolgången. Eleverna har frågat Seija bl.a. följande saker: – Om du går och simma, har du svårt att se var vattnet börjar?

– När du vattnar blommor, hur vet

du att det inte far vatten bredvid?
– Hur hittar du din egen plats i biosalongen, när där är så mörkt?

Kontakt med Usher-elev

På våra informationstillfällen lyfter vi inte på något sätt fram situationen för en Usher-elev i skolan. Vi berättar om saker som har att göra med Usher-syndromet på ett allmänt plan och utgående från Seijas egna erfarenheter. Vi har dock antagit, att det kan vara lättare att få kontakt med en Usher-elev om eleven märker att den vuxna gått igenom liknande saker, med vilka hon själv kämpar.

En vuxen dövblind, som har accepterat sitt sinneshandikapp som en del av sitt liv, kan erbjuda en modell och ett förlikningsobjekt för ett barn eller en ung Usher-elev. Det är uppmuntrande att se, att också en handikappad kan leva ett fullvärdigt liv. Det är också viktigt att ge eleven en modell, för hur man på ett naturligt och öppet sätt kan berätta om sitt handikapp och de problem det medför.

Teoretisk kunskap som stöd

Både den dövblinda och arbetaren kan ha teoretisk kunskap. Teoretisk kunskap hjälper en att gestalta saker och ting och ordna tankarna. Arbetsgången i arbetsparmodellen

går från individuella fall till mera allmänna fakta: den dövblinda koncentrerar sig på ett djupsinnigt förhållande av sina egna erfarenheter och arbetaren går sedan framåt till mera allmän information. Arbetaren kan urskilja, vad som är gemensamt för många dövblinda i det den dövblinda berättar.

Varje arbetare har sin egen skolbakgrund, som ger henne specialfärdigheter inom sitt område. Till exempel psykologi som vetenskap hjälper arbetaren att gestalta individens utveckling och fenomen som hör till familjen och arbetssamfund. När arbetaren diskuterar med en ung Usher-patient behöver hon insikt i hur en ungdom utvecklas i allmänhet samt särskilt i hur en syn- och hörselskadades identitet eller självbild formas.

Feedback

Delar ur en Usher-elevs brev: Det bästa i ert besök var det, att jag har själv lärt mig, att detta är en sådan sak, som man inte behöver dölja... Det är som en börda skulle ha fallit från mina axlar...Jag talade med några kamrater. De var väldigt förstående...Jag vet inte om min situation skulle vara som den är, om inte ni med Seija skulle ha besökt oss i skolan, tack för att ni gjorde det!

Nära naturen och den egna själen

Anu-Liisa Rönkä

Formen, rytmen och kraften var de teman som ledde sju dövblinda i början av sommaren att bekanta sig med sina egna själar. Det var fråga om en kurs som leddes av **Jorma Säynäjängas och Hilikka Käikäinen** i Pokka by i Kittilä den 9.-13 juni.

– Målsättningen var att komma nära naturen och sätta sig in i det gamla samelivet. Samtidigt försökte vi komma nära det egna inre och lära känna det, berättar Jorma i mitten av kursen. Stämningen är på topp och alla deltagare är fullt med.

Form

Kursen har alltså tre tema, som var och ett har sin egen lärare. **Pirjo Roponen** stod för formen, som behandlas med lerans hjälp. Kursdeltagarna väljer sitt eget djur och sin egen form: en känslomänniskas form är en cirkel, en viljemänniskas form en triangel och en förnuftmänniskas form en kvadrat.

Rytm

Irene Kangasniemi står för rytmtemat. Varje kursdeltagare gör en häxtrumma, sääer renskinn på trumman och ritar sina egna kraftmärken på den. På seitplatserna, d.v.s. på samernas heliga platser, försöker man genom att trumma, komma till frigörande upplevelser – till det djupa egna inre.

– Om det lyckas, frigörs trummarens själ. Den far iväg som fågel eller fisk för att hämta läkande krafter eller för att uppfylla någon uppgift, säger Jorma.

Kraft

Kari Lunnas ansvarsområde är kraft, som undersöks från många olika synvinklar. Kursdeltagarna har sina egna kraftdjur och de försöker uppleva seidans eller den heliga platsens kraft.

– I trädgården växer en växt som är väldigt stark. Den innehåller mycket vitaminer och mineraler. Den används som en läkande ört och den äts mycket här!

Till kursprogrammet hörde även ett besök på Taatsis seita, som är en gammal och känd samisk offerplats. Det är en naturformation, en sten-samling som har en speciell form, och till den har man kommit med offergåvor, bland annat vaskat guld och silver. Man offrar än åt seit, för varje år finns det renhorn på platsen.

På den sista kvällen av kursen är det dags för ett gemensamt framförande, var var och en har sin egen häxtrumma med.

– Vi har också en kåta och en brasa här och vid den fortsätter vi firandet av kvällen. Vi skall se vad det blir av det, säger Jorma.

Alla de som deltar i kursen har sina rötter i Lappland. Det är alltså möjligt, att bekantandet med de gamla sederna i Lappland tar fram gamla minnen, som man inte ens visste att fanns. Arvskunskapen som är gömd i människans inre kommer fram.

De är borta

Elsa Lindström, den mest långvariga innevånaren på Dövas hem i Åvik, dog den 17 april 1997. Hon blev 85 år.

Elsa föddes döv och förlorade sin syn som 8-åring. Till Åvik flyttade hon som tioåring, så hon hann vara över 60 år där. Hennes ljusa ansikte och vänliga väsen förblev goda minnen för arbetarna, invånarna och alla andra som kände henne.

Risto Ruusunen, ledaren för klubben i Kouvola och vår förenings mest aktiva medlem, dog bruten av en svår sjukdom den 22 maj 1997. Han var 74 år vid sin död.

Föreningens medlemmar kommer ihåg Risto som en man, som aktivt deltog i föreningens årsmöten och framförde sina synpunkter om föreningen. I klubben i Kouvola kommer man ihåg honom som en outröttelig arbetsmyra, som alltid hade något gott i sinnet. Måkan Raija minns honom som en snäll, uppmärksam och artig livskumpan.

–Släktingarna tackar å det varmaste alla vänner och de som har kommit ihåg för ett stort stöd och deltagande.

Seglaren möter naturen i all dess kraft

Anu-Liisa Rönkä

Finland klarade sig med framgång i VM i segling för synskadade. **Marina Vuorijärvis** båt fick brons och **Jukka Jokiniemis** båt blev fjärde.

Tävlingarna föregick i England, vid Kanalens strand i Weymouth den 7 till 14 juni. Från Finland deltog två båtar. I klassen för de svårt synskadade tävlade Jukka Jokiniemi och hans lagkamrat Lauri Häyhä. Det andra findländska laget tävlade i klassen för lindrigt synskadade. Som båtens skeppare fungerade Marina Vuorijärvi och med sig hade hon Georg Schleifer.

I båda båtarna skulle det enligt reglerna också finnas seende seglare. De fungerar som navigatörer eller orienterare. Den synskadade bör vara styrman och sköta om seglen. De som ser granskar omgivningen, andra båtar, vändningsbojar och berättar om, hur båten går och vad för taktiska lösningar som bör göras, berättar Jukka Jokiniemi.

Resultatet av seglingen beror mycket på, hur kommunikationen mellan de seende navigatorerna och de seglande sunskadade förloper. Sombäst flyter samarbetet; navigatorernas råd är korta, klara och förståeliga.

– Långa historier hinner man inte höra på i den situationen, konstaterar Jukka.

I Jukkas båt fungerar samarbetet och kommunikationen. Laget har tränat tillsammans i redan ett och ett halvt år. Det har med framgång också deltagit i tävlingar för seende.

– Min sämsta personliga placering är en andra plats, säger Jukka.

Hårda tävlare från USA

Jukka seglar i VM med en Hunter 707-segelbåt–

– Den är som en sportbil, förklarar han för redaktören som inte känner till segelbåtar.

I tävlingen seglades sju delseglingar, varav resultatet från de fem bästa räknades ihop.

Tävlingsrutten var på en vik som var skyddad av vågbrytare. Jukka startade med gott självförtroende, fastän han hade hårda mottävlare från USA och Nya Zeeland.

– Jag är allvarligt inställd på att kämpa om medaljerna. Jag vågar nog komma tillbaka utan, men jag tycker att vi har ett slagkraftigt lag, sade Jukka vid tävlingens början. I VM-seglingarna deltog sammanlagt 21 lag. Också lag från Sverige och Norge var med.

Tävlingsbudgeten för Finlands lag låg på ca. 40 000 mark. Lagen hade fått understöd från det finländska seglarförbundet och från De Synskadades Centralförbund. Också privata företag har understött dem, bl.a. Tarkett och Rettig.

Jukka seglar fast med ögonen fast

Den 35-åriga Jukka har seglat sedan han var sju år gammal–

– Jag kan segla med fast jag har ögonen fast, säger han. Jukka har en skada i synen som gör att han inte t.ex. kan läsa sjökort. Men han räds inte för att färdas på sjön.

– När jag seglar ensam, seglar jag på kända vatten, i östra Helsingfors, där var jag lärde mig segla som liten pojke. Där kan jag alla stenar utantill, eftersom jag har kört på dem alla någon gång.

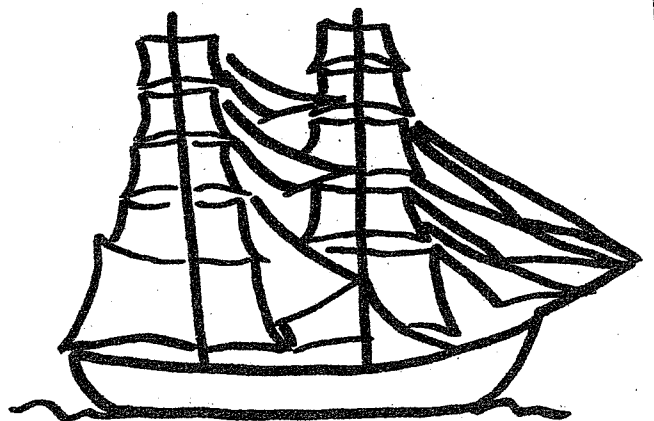
Jukka anser att något av det bästa med segling, är att man har möjlighet att möta naturen i all dess kraft.

– Segling är säkert intressant för dövblinda, för där känner man mycket – seglaren är ända till muskelsinnet en del av båten. Seglaren rör sig i naturen utan vrålet av motorer; han får med sina egna krafter möta naturen.

– Man måste dock respektera naturen och vara ödmjuk inför dess kraft, påminner Jukka.

Och ännu till sist, segling är även estetiskt.

– Segelbåten är vacker – den är som en kvinna.

Föreningarna kan producera och sysselsätta

Anu-Liisa Rönkä

Social- och hälsovårdsorganisationerna förnyar sin verksamhet. Målet är en produktiv verksamhet, som har en sysselsättande effekt. Socialskyddets Centralförbunds nya projekt strävar att stöda produktiv verksamhet i föreningarna. Social- och hälsovårdsföreningarna är ideella, allmännyttiga samfund. Meningen är att de skall tjäna sina medlemmar och driva deras intressen. De gör inte bisnes, deras mål är alltså inte att uppnå ekonomisk vinst. Trots det driver föreningarna dock ekonomisk verksamhet. Många föreningar rör sig med stora summor.

Under den senaste tiden har föreningarna varit intresserade av att utveckla nya former för den ekonomiska verksamheten. De förbättrar sin verksamhet, utvecklar nya tjänster eller skapar helt nya behov och en helt ny efterfråga. Det nya projektet hjälper föreningarna att utveckla sina idéer. Projektets namn är Arbete av att försöka i social- och hälsovårdsorganisationer (Yrittämissestä työtä).

Projektledaren **Anja Ruokonen** är hoppfull när hon berättar om organisationernas möjligheter. Organisationerna kan fungera på ett mera produktivt sätt och sysselsätta mera folk. Till exempel sysselsättningsnivån kan höjas samtidigt som medlemmarna har något meningsfullt att göra. Verksamheten kan vara likt vanligt arbete, produktivt alltså.

Organisationerna har framfört ett förslag till statsrådet om nya sammanslagningar av pension och arbetsinkomsten, så att så många som möjligt kan delta i arbetslivet. Arbetstagaren skulle få en lön, som inte tog bort pensionen utan som förbättrade utkomsten.

Ruokonen har också en dröm om samarbete mellan organisationerna. T.ex. handeln med juldekorationer.

– Olika organisationers medlemmar skulle under årets lopp laga juldekorationer och marknadsföringen och försäljningen skulle skötas gemensamt före julen.

En sådan samproduktion av kvalitetsmässiga juldekorationer kunde

snabbt erövra en stor marknadsandel av hela Finlands juldekorationsmarknad, uppmuntrar Ruokonen. Projektet som Ruokonen drar fungerar alltså som ett stöd, om någon organisation vill börja utveckla något nytt. Det kan vara fråga om ett initiativ som organisationen börjat med eller en utveckling av en gammal tjänst.

Rådgivning och utbildning

Projektet erbjuder rådgivning och utbildning åt var och en som vill ha det. Utbildningen förverkligas främst för 10–20 pilotinitiativ, enligt deras behov. Målsättningen är att skapa ett utbildningsnätverk inom organisationerna. Med dess hjälp kunde organisationerna dela med sig av sin kunskap åt varandra. Projektet, som startade för ett halvt år sedan, har visat att det behöves.

– Social- och hälsovårdsorganisationernas produktion har inte tidigare undersökts, påminner Ruokonen.

På grund av den långvariga arbetslösheten, har man börjat intressera sig på ett nytt sätt för organisationerna. Under den gångna vintern har statsmakten, däribland presidenten, statsministern och arbetsministern, varit intresserade av hur organisationerna och idrottsföreningarna kunde sysselsätta folk.

Marjaana Sjöholm sköter om det ekonomiska

Finlands Dövblinda rf:s tf. ekonomichef **Marjaana Sjöholm** utnämndes i slutet av maj till ekonomchef. Den nya ekonomichefen känner till saker som har att göra med ekonomin. Hon har skött om bokföringen i 20 år i olika företag. Hon har också haft en egen bokföretagsfirma.

– Som ekonomichef svarar jag för alla uppgifter som har med ekonomin att göra, utom löneutbetalningen. Jag sköter om betalningsrörelser, bokföringen och föreningens understödsanhållanden, berättar Marjaana.

Marjaana, 47, är medellång och smal. Hon har stora gröna ögon och blont, kort hår. Marjaana är till sitt horoskop lejon men hon bär inte alla egenskaper som ingår i hennes stjärntecken.

– Eldig är jag men jag bryr mig inte om yttre glans, som smycken och sådant, säger hon.

Marjaana som är född i Ilmajoki, bor nuförtiden i Vanda. Hon har en hund, terriern Susu, som hon joggar flitigt med. Marjaana har även trädgårdsarbete, båtliv och oljefärgsmålning som fritidsintressen.

Tammerfors – ett intressant rese mål

Anu Mikkola

Tammerfors lämnar ingen kall. Staden erbjuder mångahanda upplevelser och erfarenheter för alla smaker.

Tammerfors-huset är ett viktigt centrum för konserter, operor och andra musikhändelser året om. Musiken är en väsentlig del av kulturlivet i Tammerfors. 16 till 20 juli 1997 arrangeras Tammerfest och då förekommer det olika musikevenemang runtom i staden. Detta evenemang är för den lätta musikens vänner.

I Tammerfors inspelas under sommaren även det populära programmet på Tammerfors'bro, som visas i TV på fredagar.

Teatern är stark

Förutom de stora teatrarna, Tampereen Teatteri och Tampereen työväenteatteri, finns det många mindre teatergrupper. Denna sommar visar Pyynikki sommar-teater, med början från midsommaren, Väinö Linnas Okänd soldat. Den uppförs ett 80-tal gånger under sommaren.

Höjdpunkten i teaterlivet är den 29. teaterfestivalen i Tammerfors, som föregår den 12-17.8 1997. Under festivalen fylls teatrarna och krogarna i Tammerfors av europeiska och finländska teatergrupper. En del av deras visningar är gratis. Dett års festival är präglad av den finländska teaterns 125-års jubileum.

Till teaterfestivalen hör också Händelsernas natt 15.8.1997. Under natten erbjuds teater, musik, dikter, böckernas natt och annat trevligt långt in på lördagsmorgonen.

Under blomveckan händer det

Tammerfors'14. blomvecka ordnas 25.7-3.8 1997. Veckan har karnevalstämning, den är ett roligt evenemang och den inleds med en öppningsparad som går igenom staden. Blommorna spelar en viktig roll, då staden är utsmyckad med dem. En tradition som hör till festivalen, är valet av Blomborgmästare och blomflicka. Restaurangerna i Tammerfors säljer olika smakbitar från bord som är utställda på gatorna. Under veckan förekommer hundratals händelser på olika stäl-

len av staden och var och en hittar nog något som intresserar.

Ett steg i det förgångna

Museicentret Vapriikki är ett nytt intressant museum som öppnades förra november i Tammerfors. Det är beläget i Tampellas utrymmen, i utrymmena där Tampellas maskinverkstad fungerade. Utsikten över forsen från Vapriikki är en del av öppningsutställningen. Utställningen berättar om olika skeden i stadens historia, om dess industri och trafik och den är öppen till den 14.9 1997.

En annan intressant utställning i Vapriikki tar fram fladdermössen. Fladdermössen är de enda flygande däggdjuren på jorden, och med dem är olika fördomar och skrock förknippade. Utställningen erbjuder information och verksamhet för alla åldrar. Man får prova på att vara fladdermus och röra vid olika föremål. Utställningen pågår till den 14.9 1997.

Tammerfors'stenmuseum i bibliotekshuset Metsos nedre våning gör en bekant med olika stenar från olika delar av världen och även snäckor och mineraler.

I konstmuseet i Tammerfors kommer det att visas en utställning som berättar om indianerna i Mexico och Guatemala.

Utställningen pågår mellan den 16.8 1997 och den 1.2 1998. Denna utställning är för första gången i Finland. Enligt experter är det den största och viktigaste i Europa på tiotals år. Utställningen är en fortsättning på den serie av utställningar som för fram gamla kulturer och som fått mycket uppmärksamhet. Information om händelserna i Tammerfors och rese målen får man från reebyrån i Tammerfors, telefon: 03-212 6652

Förmånlig övernattning i verksamhetscentret!

När du reser till Tammerfors, fråga om möjligheten att övernatta i Dövblindas verksamhetscenter för ett förmånligt pris på 150 mk natten. I priset ingår morgonmål. Centret är planerat för dövblinda, så det är enklare att övernatta där och samtidigt kan du bekanta dig med de nya utrymmena.

Om övernattningsmöjligheterna kan du fråga på telefonnumrena: 03-3800 500 och texttelefon 03-3800 501.

Verksamhetscentrets adress är:

**Dövblindas
verksamhetscentrum
Ingenjörsgatan 10
33720 Tammerfors**

Bin och honung

Risto Hoikkanen

I vår släkt har vi producerat honung redan i tre generationer. Mina farföräldrar började under krigstiden med en några tiotals bon. När mina farföräldrar blev gamla, började pappa sköta om gården. Han gjorde det i två månader, tills jag insåg att det inte blir något av det. Jag föreslog, att han skulle övergå till att äta och att jag skulle sköta om våra surrande vänner.

Uppdelningen av uppgifterna lyckades tydligen bra; jag sköter ännu om bina och pappa har skött om ätandet med framgång de senaste 15 åren. En gång vågade jag räkna ut hur mycket honung det äts i mitt hem. Svaret var, över 50 kg per år. Pappas favorit är en skiva hemlagad bulla med mejerismör och ett tjockt lager med honung.

– Rätt sött, eller hur?

Var kan man sköta om bin?

De nordligaste bisamfunden finns i södra Lappland, men största delen av Finlands bigårdar finns nog söderom Jyväskylä.

Bina bor i samfund i sina bon. Boet är ett fyrkantigt verk och på ena sidan finns en låg ingång. I ett bo bor under sommartid över 100 000 bin. Det kan finnas 5–10 bibon på samma ställe: stället kallas då biträdgård. Trädgårdarna kan vara på 1–2 kilometers avstånd. Jag och min bror Pekka har sammanlagt över 60 bon.

Bisamfundets invånare

Bisamfundet består av tre slags surrare:

- Arbetsbin, som det finns flest av. De gör allt arbete i boet, förutom äggningen. Livstiden för ett arbetsbi är sommartid två och vintertid åtta till tio månader.
- Drottningarna, som det förekommer bara en per bo av. Drottningen lever 2–7 år. Dess enda uppgift är

att ägga nya bin.

– Drönare, som är hanbin. Drönarna har inget sting. De är endast sommartid i boet och de äter och slöar sig. Deras enda uppgift är att befrukta den unga drottningen. Livet som drönare torde alltså vara rätt trevligt!

Ett bisting gör ont

Arbetsbina är de, som kan sticka en. Stinget finns i ändan av biet. Spetsen av stinget är som en metkrok och när biet sticker, lossnar spetsen och biet dör.

Bigiftet innehåller ca.2000 olika ämnen och är ett mångsidigt gift. Det innehåller förlamande, uppsvällande och smärtframkallande ämnen. Giftet är nästan det samma som i ett huggormsbett. Det sägs att ett huggormsbett motsvarar 10 doser av ett bisticke.

Själv har jag nästan blivit immun mot giftet, stickena gör nog ont, men uppsvällning och andra symptom förekommer inte. Under sommarnas lopp har jag blivit biten ett hundratal gånger, men lyckligtvis så är det ändå ett undatag.

Bigiftet är ett väldigt fint ämne, ryssarna använder det inom vården: många muskelsmärter och reumatiska symptom lindras och blir bät-

tre av ett bisticke. En biskötare lider sällan av smärter och reuma.

Produkter av bina

Bina samlar pollen från blommorna och lagrar det i sina bon. Med olika insamlingsapparater kan man samla in pollenet och torka det för att användas som livsmedel åt människorna. Många äter pollenet t.ex. på fil.

Drottningens matgelé (Gelee Royal) är en stark hormonprodukt, som matningsbina ger åt drottningen. Arbetsbina och drottningen är av samma kön, men arbetsbina får inte denna drottningensmat i ett tidigt utvecklingskede och förblir små hela sitt liv.

Drottningensmaten är väldigt dyr och den tros ge människan livskraft och balansera hormonstörningar.

Honung i skönhetsvården

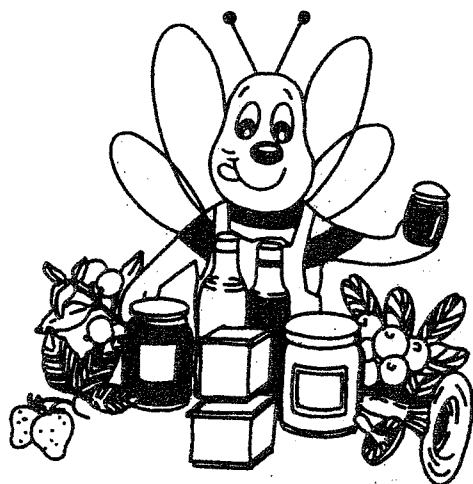
Honung har genom tiderna använts också i skönhets- och hälsovården. Bivaxet, råmaterialet som arbetsbina producerar, används som grämning i många kosmetikprodukter. Honung kan även vara till hjälp vid torr, fet hy och vid utslag. I bastun kan man få trötta muskler att slappna av med hjälp av honungsvård. Kvinnorna har märkt, att bröstens vårtor kommer bättre fram med en

honungsmassage. Honung mot-
verkar bakterier och är således en
bra medicin för vården av sår och
infektioner.

...och i köket

I köket kan man använda honung
på flera olika sätt. De flesta använ-
der honung som sötningsmedel i
stället för socker. Men honung kan
också användas på andra sätt. Som
en krydda rill kött, fisk och grönsa-
ker, tar honungen fram matens fi-
naste smak och arom. Honung kan
även användas till förvaring och
bakning, där en del av sockret kan
ersättas med honung.

Honungen kan också nedfrysas. Vid
nedfrysning bevaras dess smak och
konsistens.

Honungsfisk

En rejäl bit laxfilé

1 kryddgurka

1 ts citronpeppar

1/2 ts dragon

1/4 ts salt

Sås:

2 dl vispgrädde

1/2 dl citronsaft

1/2 dl honung

1 ms vetemjöl

1-2 lökar i skivor

till dekoration färsk dill

Sätt laxfilén i en smord ugnform.
Hacka kryddgurkan i bitar och låt
vattnet rinna bort. Krydda fisken
med citronpeppar, dragon och salt.
Bred ut gurkbitarna på fisken.
Blanda såsingredienserna och häll
i formen. Ställ i 175 grader i ugnen
för ungefär 50 minuter. Dekorera
den färdiga fisken med dill.

En lättlagad och smakande sommardryck

Smält 250 gram honung i en halv-
liter varmt (ca.40 graders) vatten.
Tillsätt saften av 2 citroner eller en
dryga deciliter citronsaftskoncent-
rat. Tillsätt till slut 2 liter kallt vat-
ten. En fräsch dryck är färdig.
Smakfull sommar!

Katten hämtade lycka till huset

Pentti Salekari

Det finns många av oss skrockfulla. Vi tror på alla möjliga saker, amuletter och maskotar. Vi gör olika trollkonster, vi knackar i trån, samlar stickor och följer med djurens rörelser. Med leksinne, men ändå. Här är några gamla tecken på tur eller otur.

Hästskon

Man trodde förr att smeden hade övermänskliga krafter. Man sade att han behärskade järnets ilska – smeden trollade järnet till vad han ville. Hästskon spikades fast ovanför dörren till ladugården för att hålla onda andar borta och för att öka lyckan. Man hänger ännu i denna dag upp en hästsko på väggen eller ovanför dörren för att bringa lycka.

Katten

På Karelska näset var katten tecknet på framgång i huset. Om katten behandlades väl, hade huset

lyckai allt vad det företog sig. Katten förutspådde främmandes ankomst med att tvätta sina hår och den förutspådde stora regn genom att bita i grässtrån.

Skor

Skorna får aldrig lyftas på bordet. Enligt trossägen innehåller människans kläder, speciellt skorna, en del av hennes själ. Om man alltså sätter skorna på bordet, förlorar man fotfästet och kan antingen falla eller skada sig eller t.o.m.dö.

En påträngande fågel

En fågel som trängt sig in för med sig onda saker. Fåglarna troddes vara dödens själ. När fågeln flög in, trodde man att den kommit för att hämta någon.

Saltsmaken

Saltet är evighetens symbol. Det skyddar andra ämnen från att fara illa och det far inte själv illa. Därför får man inte slösa på saltet. Slösaren får gråta en tår för varje slösat saltkorn.

Min mormors midsommarfest

Ritva Soininen

Jag var hos min mormor för att fira midsommar. Jag bad henne berätta något vackert minne. Så gjorde hon också, hon tog fram något från det förgångna, något från svunna tider.

Det doftade gott efter regnet. Vita midsommarrosor blommade under fönstret. Vi ändan av blombanken gick en väg i mitten av blomsterängen. Blomsterängen var full av vackra sommarblommor. Hettan som hade pågått i en vecka, precis vid midsommaren, började kännas tung. Åskregnet hade fått till stånd en skön doft, precis som naturen skulle ha förberett sig för midsommarfirandet på sitt eget förtjusande sätt.

Man hade varit tvungen att vattna pärttaket, då flisor kunde flyga ut genom skorstenen från den heta ugnen. Den stora ugnen måste värmas lika mycket på vintern och på sommaren, då bakningen före en fest alltid är likadan: piråger, bullar, kakor och småbröd. Även smakfulla rågbröd bakades. Flera dagar användes för bakningen.

Nu hade det regnat och risken för

brand var satt åt sidan. I stugan doftade samtidigt rosorna i vasen och de färska bakverken. Från de kritvita chalusinerna såg man ute på gården akvilejernas blåa och vita behagande blommor. Stugan var skurad, stockväggarna utsmyckade med färska björkkvistar. Här som där hade några björklöv hamnat i stockarnas springor. Det omålade golvet var skurat med mången kvinnas kraft. Rena färggranna trasmattor låg utbredda på golvet. Allt var klart för midsommarfirandet.

Kom redan, bastun är i badskick. Björkkvastarna hade lagats samtidigt som, midsommarbjörkkvistarna hade hämtats till framför trappan.

Eveliina kom ut därifrån och tog med sig doften från rökbastun. På stugans fönsterbänk fanns färdigt en ren handduk och ett tvättfat. Jag drömde mig bort när jag såg på vågen från fönstret, Jag var redan långt borta i mina tankar. Jag sprang dock efter pigorna till bastuvärmen, med mina stora drömmar i mitt bröst.

I bastun blandades dofterna från rökbastun och tallsåpan på ett un-

derbart sätt. Vi slog varandras ben och ryggar med kvastarna, och emellanåt kastade vi på mera löyly på den heta ugnen. – Vad drömer flickan om, frågade Liina stirrandes på mig.

– Midsommardansen har hon nog i sinnet, sade Eveliina brett leendes.

– Håll hårt om ditt, midsommarnatten är trolltider!

Jag tvättade mig snabbt, och torkade mitt långa hår en stund, hjärtat var full av förväntan. Jag lindade mitt glänsande hår, satte på mig en vacker nationaldräkt och lade huvudbonaden som hör till dräkten på mitt fuktiga hår.

Snart sprang jag längs blomstertigen till stranden, där byns människor hade samlat gamla båtar och kvistar för en brasa. Det hördes ljud av spelande dragspel och det sjöngs folksånger.

Jag visste att jag väntade på honom, som kom varje midsommar till brasan och sjöng så att alla flickor beundrade honom. När sommaren blev till höst flyttade pojken alltid till stan. Jag längtade efter honom hela vintern.

Nu skulle jag trola. Jag skulle plocka sommarblomster av sju olika sorter från ängen och sätta dem under min dyna. På halmbädden skulle jag sova och somna in till den sköna blomdoften. På den förtrol-

lade natten skulle jag drömma om min blivande fästman. Jag visste att det skulle vara han. Midsommarsången flög över trädens kronor och varje gång han log mot mig, flög jag med mot himmelen. Just han, som jag hade väntat på hela vintern, stod där och väntade på mig.

– Fästmö, viskade han.

Brasan hade tänts. Den avbildades på den vindstilla sjön. Den ljusa natten skapade en underbar stämning. Midsommarens sommarfest, den unga möns blomsteräng, en kort lyckostund full av lycka och glädje, kanske endast under denna underbara, förtrollande natt.

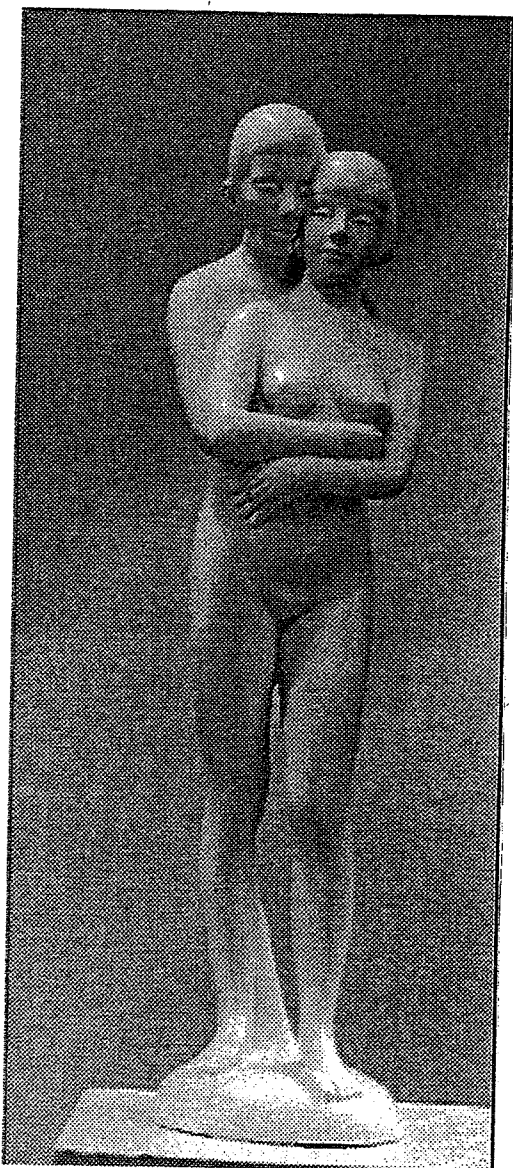
Min mormors gungstol stannade. Där satt hon tyst och log varmt åt sina minnen, åt den unga fästmön med sommarblomstren. På fönstret blommade midsommarrosor, från midsommar till midsommar, från generation till generation. Drömmarna är de samma, kanske också midsommarkonsterna.

– Hör du mormor, var den ståtliga festmannen morfar?

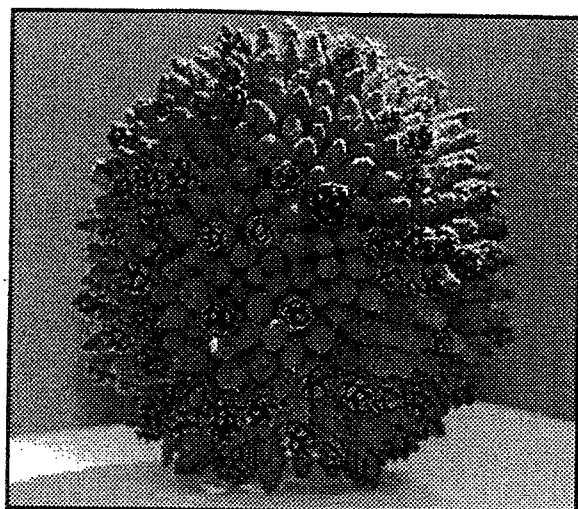
Leendet på mormors slutna läppar öppnades. Hennes ömma blick nådde min. – Ja, han var din morfar. Jag plockade ju sju blommor under den förtrollade natten för att sätta under min dyna.

Årets Skulptur 1997

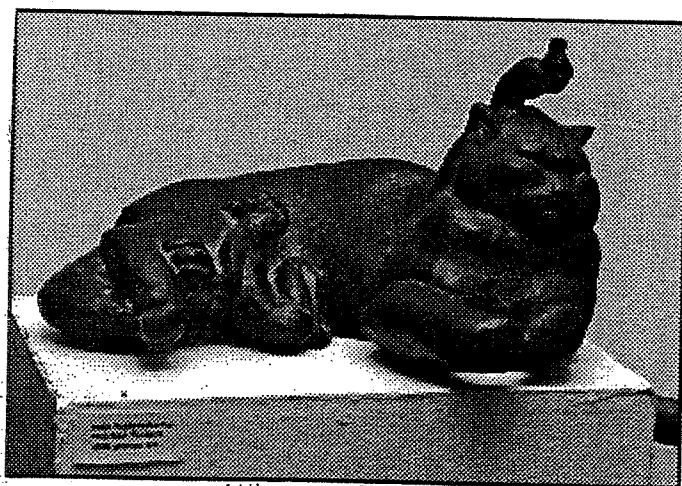
Hedersomnämmanden

Förbundet
Goro Shintami

Kottvaggga för små
Anni Rapinoja

Ensam - jag funderar
Seija Rustholkarhu

TUNTOSARVI 23.årgången, ISBN 0358-2280

Utgivare: Finlands Dövblinda rf., Nylandsgatan 28, 00120 Helsingfors.
Telefon (09) 5495 350. Texttelefon (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Chefredaktör: Anu-Liisa Rönkä **Redaktör:** Raili Karisaari

Redaktionsråd: Eero Vartio, Martti Avila, Marja Heinonen, Maija-Leena Railo,
Anita Palo, Marja-Leena Roponen, Anu-Liisa Rönkä, Raili Karisaari.

Årgång 150 mk. Tidningen utkommer 11 gånger om året med storskrift, punkter,
som långsamt ljudband, som video samt och svenskspråkig översättning.